

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Kako si pomagajmo?

Prvo, ako si hočeš pomagati, treba znati si pridobiti, pridobljeno prihraniti in prihranjeno prav obrniti, ali treba znati dobro gospodariti. Poglej ga siromaka, ki nima družega, ko ubogo kočo, ali pa še te ne, a vender si pomaga: kupuje si zemljišče košček za koščekom, čim več ima, tem hitreje se mu množi premoženje; to pa le, ker je priden, varčen in ker zna tisto malo, kar si z velikim trudom prisluži, prav obrniti, ker mu žena ne zafračka, ne izda vsacega beliča za svetlo barvano, pisano judovsko capico, ampak se z očetom pomeni, kako obleko bosta kupila deklicam. Vidiš jih vse pohlevno, pametno oblečene, poleti v domačo prtenino, v hodnik ob delavnikih, v praznje pa ob nedeljah. Za zimo kupi oče sukna, a ne tistega finega gladkega, ki je narejen iz starih cap in lepo pobarvan, ampak vzame onega močnega pri zanesljivem, že starem prodajalcu, ki prejema svoje blago od staro znane tovarne v bližnjem mestu, recimo: v Škofji Loki, in je gotov, da je iz čisto domače

ovčje volne. Vidi se na niti in ostrobi, da ni primešan ne bombaž in ne tista fina roba, ki zahaja iz cunjarskih rok po židovskih rokah kaj rada v tovarne.

V življenji vidiš jih zmerne, ob godovih ne spečejo si purana, tudi ne goske, race ali kokoši, ampak oče je prinesel že prej ta dan od mesarja košček tečne govedine, ali pa so mati odrezali v kašči kos gnjatnice, ter ga vrgli v ričet, kar stori prav okusno kosilo; zabela se nikdar ne kupuje, maslo, jajca in perutnina pa se prodaja.

Dobra gospodinja ima pri domu ograjen prostorček, kjer pridela za dom ne le samo solato, kolerabo, peso, zeleno, korenjček, redkvico in kumare, čebulo, česen in drugo, marveč skrbi tudi, da ima od vsega domače seme. Najlepše solatne glavice pusti iti v vrhe, da si pridobi seme; ona ne trpi, da bi gospodar kupoval semena, kakor: peso, repo, korenje, kapus itd., ker vse sama doma pridela; vsacega krajcarja, ki bi se zato izdal, je škoda; tudi je domače seme najbolj zanesljivo.

Tako naj tudi dober gospodar ne skrbi samo za žitno seme in deteljo, ampak gleda naj tudi,

Podlistek.

Potne črtice.

Spisuje Ant. Kocmur.

I. Pismo. — Z Iga v Loreto.

(Dalje.)

Z Bogom Bolonja! Zjutraj ob 6. uri jo krene vlak proti Ankoni, ki je 204 klm. pred nami. Hladen sever je pihal od morja sem. Vozilo se je tudi sila dosti vojakov, ki so šli na svoje vaje v Raveno. Gledal sem jih kako je redno ob 7. uri zjutraj vsaki po dve trdo kuhani jajci poručal in družega nič. Sila so bili navdušeni za boj, ki ga imajo v Afriki. Železnica gre le bolj navzdol. Videl sem tu in tam več možakov, ki so pšenico pleli. Forli je prijazno mesto, nekako kakor Ljubljana. Lepo se je videlo ob železnici. Mnogo tovaren je todi za opeko. Na lepo obdelanem polji je mnogo krasnih palač.

Že se bližamo morski obali, ko zagledamo mesto Rimini, ki se široko razteguje ob gladini

jadranskega morja, katera bi me bila sim pripeljala, ako bi iz Trsta odplula ladija le en dan prej; ali gre samo vsaki četrtek, zato sem moral po suhem. Rimini je prijazno primorsko mestice, ki izdeluje za vso to laško stran veliko železniških strojev.

Vlak hitro krene zdaj čisto ob morju. Vidi se celi hribci prave sipe, ki so jo morski vali napehali. Po morju vse goni čolniček za ribami, ob kraji pa stikajo stari in mladi s košarami, da dobe morskih mušeljnov. Že je od Bolonje 20. postaja, in to je lepo staro prijazno mestice, ki se vsaja na eni strani malo v hrib — Sinigalja, domovina papeža Pija IX. Iz morja ima dva prekopa, da lahko barkice vozijo v mesto. Do tukaj še nisem videl tako lepih vrtov obdelanih: grah se že ovija po palicah, bob ves v cvetju, salata v glavah; mož je kosil dobro veliko deteljo.

V daljini ob morju se ti smeji lepa trdnjava (nekdaj avstrijska) Ankona, ko pa tje prisopiha vlak, sklenem ga ne premeniti ampak peljati se

da bo imel vedno pri rokah mlada sadna drevesca, s katerimi nadomestuje sadno umrše drevje v vrtu, ima naj trtnico, da lahko nadomesti stare trte in zasadi nove vinograde, dokler tega ne bode, mu bo šlo slabo, zakaj denarce porabi se dandanes kaj lahko za zapeljive judovske capice, ki jih že v vsaki vasi vidiš razobešene, in ki, žalibog, kmetiču največ krvi izpijo. Kje se mlado dekle ne zazija v lepo pisan robec, vsaj že stara ženica kaže: „glej ga, ta-le je lep, tega-le vzemi“, in tako gre vsak novčič sproti za uboge capice v judovsko nenasitljivo brezdnost. Mesta bogate, tu si zidajo mogotci palače, pa kaj praviš kmetič, s čegavimi novčiči? S tvojimi, ti si jim jih znesel skupaj za malo svetle barve, morebiti še celo za malo vpijanljivega špirta, saj poštene kapljice ne dobiš, če tudi jo zahtevaš. Tisto, kar si jim ti pred nekaj meseci pripeljal, če so bili še tako dobri, da so kupili od tebe za mali denar, se je že davno spremenilo, še podobe nima več tiste, in ti je moraš zdaj drago, silno drago plačati. Za tvoje novčiče te zdaj povabijo, pojdi jim delat; ti greš, zaslužiš, a zaslužno zopet izpijejo iz tebe, ti od vsega nimaš drugega, ko delo, včasih motno glavo in dvojico capic, katerih pa ne smeš na solnci pokazati, ker ti obledé; vsa lepota, ves tvoj trud je zginil, že si v nedeljo ne upaš v cerkev; greš torej zopet na delo — a vse leti s tebe, nagoto že komaj prikrivaš. Poglej, kaj ti je naredil jud, kam si prišel; ko bi se bil doma trudil, na svojem polji, v vinogradu, na senožeti, v hlevu s živino, pri nekdanjem gospodarji pač bi stal vse boljše.

precej v 20 klm. oddaljeno Loreto. Pot tu pelje na gori, tako da morata dva stroja voziti; precej od Ankone gre v predor, ki je dolg do četrte ure hoda. Pridšega v Loreto me je že na postaji čakal neki tu bivajoč gospod iz Bavarskega in me pri sebi ustanovil. Zdaj-le ob 11. uri zvečer greva na postajo še drugim naproti, ki dojdejo. Jutri, to je v četrtek, gremo na Brindisi in potem na morje.

Drugo pismo dojde Vam za Vaš list iz Kaire ali Aleksandrije, ako ne bodem mogel pisati vže iz Brindisi.

V Loreti v sredo 20. aprila.

II. Pismo. — Iz Loreta v Brindisi.

Jaz sem prišel v Loreto nekoliko prej kakor moji sopotniki — Bavarci, ter tu brž našel nekega bavarskega duhovna, ki je vže več let tukaj v službi. Z njim sva šla potnikom naproti na železnico — kacih 20 minut daleč. Veselo smo si podali roke; ali vseh ni bilo, kajti nekoliko se jih je skesalo, ki so poprej rekli, da gredó v Jeruzalem.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Šestdesetletnico, kar je naš feldmaršal nadvojvoda Albreht vojak, se je kaj slovesno praznovala na Dunaju 26. aprila. Cesar sami so vrlemu vojskovodji pisali lastnorčno pismo.

V državnem zboru se slovenski poslanci vrlo potegujejo za naše koristi, zlasti za pravice, ki gredó našemu milemu jeziku ne le na Kranjskem, ampak povsod, kjer prebivajo Slovenci. Štajerski poslanec gosp. dr. Gregorec in kranjski gosp. Šuklje sta kazala velike krivice, ki se nam v tem še godé. Nemški liberalci so pa vedno bolj predrzni — sedaj je zahteval eden izmed njih, naj država postavi v Ljubljani očitni spominek pokojnemu grofu Auerspergu, ki je le predobro znal zabavljati slovenskemu jeziku, pa tretji podložne do leta 1848.

Minister Pražak je ukazal, da se morajo pri čeških nadsodnijah češke pravde češko obravnavati. To je pač prav, si bode mislil vsak pameten človek, toda za Nemce ni bilo prav. V gosposkeji zbornici so zahtevali, naj minister to preklice, češ, da ni pravično! Ali hvala Bogu, večina je zavrnila tako predrznost. Med govorniki za ministrov ukaz bil je tudi poštenu Nемец profesor Masen. To je pa vročekrvne nemške študente, zlasti krivonose jude, tako spravilo v ogenj, da gosp. profesorja očitno zasramujejo. Upamo, da jim bo vlada pokazala, kar gre mladičem.

V Istriji so po nekaterih krajih pri občinskih volitvah zmagali Slovenci, kjer so doslej gospodarili oholi lahoni. Slovan ne bode vedno suženj!

Loreto je malo primorsko mestice s krasno in ogromno božjo hišo, pod ktere veličastno kupljo stoji „nazareška hišica“, nekdanje bivališče svete družine, ki je bila prenešena iz Nazareta najprej na Tersat potem pa semkaj. Loreto leži na hribcu; v 20 minutah lahko prideš od mesta do jadranskega morja. Med morjem in mesticem je raslo in nekoliko rase še dandanes lorberjevo drevje, lorberjev gozd, po italijansko — lauréto. — Od todi sedanje pokvarjeno laško ime „Loreto“. — Z visocega stolpa se vidi daleč gladina jadranskega morja. Res krasna je velikanska bazilika; ali njej nasproti niso pozabili Lahi l. 1885 postaviti podobno Garibaldi-ja, onega prekucuha in nemirneža. Razkazali so nam dragotine te cerkve. Oj, kakova je zakladnica (šackamra)! Tega popisati jaz pač ne morem: zlata in srebra je, da človek le strmi! Čudno, da ga grabežljiva italijanska vlada še ni pospravila. Videl sem tudi še precej dobro ohranjeno avstrijsko zastavo iz turškega boja pred Dunajem.

Iz Loreta odrinemo proti Brindisi, ki je pred nami 540 kilometrov. Hlapon piha vedno ob

Društvo „Sokol“ v Pragi je mislilo prav slovesno obhajati svojo 25letnico; ali vlada jim je prepovedala očitno slovesnost. Prosili bodo sedaj cesarja samega, naj se jim to dovoli.

Na **Ogerskem** so čudne razmere. Vse gospodari, vse tepta ošabni Mažar: Slovaki uže več let ne volijo poslancev, letos tudi Rumunci ne bodo volili — ker vejo, da je trud zastonj — tako pritiska vlada na volitev.

Kaj je novega po širokem svetu?

V **Srbii** se nekaj krha med ministri. Nekterim sedanjí niso všeč, ker so prijazni Avstrii. Srbska kraljica gre v ruski Krim pri črnem morju. Nekteri mislijo, da to pomeni, da se Srbija odteguje Avstrii in bliža Rusii.

V **Bolgarii** je vse pri starem. Videti je, da so se sedanjí vladavci vže naveličali — in res bi bilo najboljšé za deželo, če odstopijo, kajti potem bode Rusija nasvetovala, koga naj izvolijo za kneza — knez pa bode prinesel deželi potrební mir.

Na **Pruskem** se je sprejela postava, ki bode dala katoliški cerkvi nazaj nekaj pravic, ktere so se jej kratile.

Nemci so izpustili zaprtega francoskega komisarja Šnebelja — reč se je s tem mirno poravnala.

Italija ima še vedno dovolj težavnega posla v Afriki ob rudečem morju. Poslali so tjakaj novega generala in novih vojakov.

Afganistan je dežela v Azii med angleško Indijo in ruskim posestvom. Nastali so ondi veliki nemiri. Nekteri hočejo pregnati sedanjega vladarja ter posaditi na tron družega, ki je Rusom prijazen.

morju, ki meče svoje belo peneče izmečke skorej na železnično progo. Na potu sem zapazil po vseh železnicah grozno veliko vojakov — kakor mravelj jih je — ali deró se prav kakor vrane, še vse drugače, kakor naši Janezi, če gredo malo natrkani v „soldate“. Smejati sem se pa moral, ko sem videl, kako Lahi peljejo „balo“. Bila sta dva para, bela, v frišnih šopkih ali pušeljcih in različnih franžah kar pokrita, da se skorej videla nista. Vozova sta bila na dveh prav visocih kolesih — na njih so sedeli in kričali, kakor je bilo videti, prav zadovoljni Lahi. Za njimi se je peljalo voz rednih svatov ravno tako.

Že je bilo od Loreta kacih 20 ur, ko zagledam, da rž žanjejo. Pač je bila še precéj zelena ter videti bolj pripravna za klajo, kakor za žito; tudi zelje je bilo že v glavah, pomoranče in limone pa so se nam zrele smejale nasproti. Prav posebno mikaven pa je bil za nas potnike prekrasen, kacih 10 sežnjev dolg drevored samih cipres v dveh vrstah. Brez dvoma jim je posestnik kakov laški kavalir. Visele so tako prelepo

Angleži to kaj pisano gledajo, in lahko se zgodi, da se bodeta zaradi Afganistana še tepla Rus in Anglež.

Na otoku **Kreti** so se kristjani in Turki hudo stepli; vojaki so morali mir narediti. Krečani bi se najraje združili z grškim kraljestvom.

Piše se nam:

Iz Ribniške doline meseca maja t. l. (Sv. misijon.) [Izv. dop.] — Iz vseh krajev naše premile slovenske domovine beremo, da se v tem času veselega probujenja in živahnega katoliškega gibanja obhaja sv. misijon. Za naš dušni in telesni blagor vnetemu prečastitemu gospodu kanoniku in dekanu Martinu Skubicu imamo se zahvaliti, da so z dnem 1. majnika prišli v Ribnico trije častiti gospodje lazaristi, kateri so tu 12 dnij ostali, ter v tem času z občudovalno in požrtvovalno iskrenostjo in vztrajnostjo sv. misijon opravljali.

Dasi je tukajšnjo ljudstvo uže od nekđaj pobožno, mirno in za božjo čast vneto, vendar je ravno tu sv. misijon svojo čudovito dobroto skazal. Kako prijetno doneče vabili so nas zvonovi vsako jutro in po večkrat čez dan — v teh kratkih dnevih — v naš prekrasni božji hram, poslušat gospode misijonarje; kako rado in v kakej množini hitelo je naše ljudstvo to vabljenje spolnovat; koliko veliko vernih kristjanov očistilo je vest vseh peg s natančno in skesano spovedjo, da, več nego 4000 sprejelo jih je zakrament sv. obhajila. Častiti gospodje lazaristi, domači preč. gospodje duhovni in iz

ena vrh druge, kakor bi bile ravnokar pale; pa so vendar uže stare in vraščene. — Tovaren za opeko sem videl z železnice brez števila. Čudil sem se le temu, ko pri nas navadno kopljemo ilovico v nižavah, so kopali tu v necem kraju silo visok hrib kar od vrha, ter izkopano rabili za opeko.

Od postaje Franco Villa (ne Villa franca) začeli so se celi gozdi oljkinih dreves, da se je kar tema delala, kakor če se gre skozi kakovo smrečje. Kranjec bi se pač čudil tem drevesom — oljkam: stoji ti le na kacih dveh ali treh skorijah, pa je vendar lepo zelena. Ko smo tako hitro drli po železnici dalje, zapazili smo jako mnogo boba in česna — znamenje, da Italijan ljubi jed, ki je tečna, pa ne draga. Da, tako radi imajo češen, da ga ponujajo pečenega z vinom vred celo ob železnici. Mi smo kupovali le poslednje, prvega ne. Kar se tiče vina, moram Lahe naravnost pohvaliti. Pil sem ga pri toliko postajah, ali nisem ga dobil, da bi imelo kakov dušek, ali da bi bilo kako „pančano“. Naj si bode „Lah“ še tak

okolice spovedovali so vsak dan od zjutraj do večera, da so zamogli vstreti vsem, in redki kateri je ostal doma, katerega ni presunil glas misijonarjev, da ne bi v tem času očistil svoje vesti vseh dušnih madežev.

Kakor je te dneve naše ljudstvo rado uporabilo v dušni blagor, kakor se je radovalo sv. misijona, tako je i našemu preč. gosp. kanoniku kakor č. gospodom misijonarjem hvaležno, da se je v Ribnici sv. misijon opravljal in tako iskreno tudi želi, da bi kmalu gospodje misijonarji zopet prišli.

Iz Št. Janža. — Mnogo dragocenih zakladov krije naša zemlja, ki so nam deloma še nepoznani. Naša fara je s takimi zakladi jako bogata. Pred par meseci našel je P. Bajtek na njegovo in drugih veliko radost svinčeno rudo, bolj prav srebrno, ker je več kot polovica srebra vmes; predal jo je gosp. Vakoniku iz Radeč za precejšen denar. Pa tudi na mnogo drugih krajih se je pokazala ta draga ruda. Ko se je to razvedelo, prišla se je mnogih poželjivost po podzemeljskem zakladu, in šli so v Ljubljano k rudninskemu uradu. Tako je sedaj 7 „španovarjev.“ Ruda se pridno koplje v nadi — da bodo vsi enkrat bogatinje. V jami pod Budnavasjo se je pokazala že precej pri vrhu 15—20cm debela žila. To bode nekaj za našo faro; kajti marsikateri si bode lahko doma za svoj vsakdajni kruhek prislužil. Žali Bog, da se nekaterim mesto dobrega plačila le suna obljubuje. Kakor povsodi, dobijo se tudi tukaj taki zavidneži, ki ne privoščijo temu društvu dobre besede, ampak ga pitajo s priimkom

„Slabkšeftverein“ mesto „Knappschaftverein“. Pa vse to bi se potrpele, ko bi jih pri delu „bergmandelc“ ne nadlegoval. Ta prikazen, tako trdijo sami delalci, tolče in razbija od vseh strani tako silno, da so primorani jamo zapustiti. Pa kako to pošast ugonobiti? Izmislili so se to zvijačo: Zvečer mu naj nastavijo v jamo več litrov različnega najhujšega „šnopsa“. On baje silno rad šnops pije, in tako ga zva-bijo na led. Ko pride okolo polnoči, in se do dobrega upijani, bodo planili na njega in ga zvezali z blagoslovljenim rožnim vencem. Ne vem za gotovo, če so mu res nastavili tako limanco, to pa dobro vem, da ga v svojih pesteh še nimajo.

(Pristavek vred.) Kaj pa če ne dela ravno „šnops“ bergmandelca? Naj raje pogledajo, če jim ne nagaja kakov porednež — šnopsar — ali kdorkoli. Ako ste dobili res tako „žilo“ vam privoščimo iz celega srca. To pa tudi vemo, da je kopanje rude uže marsikoga hudo opeklo. Torej previdnost!

S kmetov. — V jeseni leta 1886. posadil sem na svoj vrt nekaj dreves, ravnaje se po slavni in vrlih „Dol. Nov“. Drevje bilo je jako lepo in vredno 8—10 gld. Hodil sem ga skoraj vsaki dan gledat in z veseljem sem opazoval lepō rast. Ko pa zdaj že, neko jutro zopet prikoračim na vrt, zapazim, da je moje drevje vse popukano in to po noči. Zelo sem bil žalosten, ker lepih drevesic ni bilo več. Kdor je to drevje popukal, zasluži da bi bil kaznovan in ojstro. Kdor drevje krade in ga ne pusti pri miru, ta je že malo vreden, bodi-si, da je to

slepar — pri vinu je poštenjak. Cena mu je 24, 32, 40 liter — a v Metliki ga ne dobiš tacega. Zajutrek in južinja nam je bila le trdi kruh in — dobro vino!

Gospodje sopotniki Prusi in Bavarci so jako prijazni, akoravno sem jaz edini Avstrijanec med njimi. V južnej Italiji so mi nekateri izmed njih smeja se pokazali deset parov lepih, debelih, menda grajskih volov, ki so orali na njivi. Plugi so bili, kakor bi nasadil naše prav velike krampe na ojesa, ter z njimi zemljo brskal. Da, v jugu so ti ljudje, ali še daleč za nami.

Prišli smo do postaje Foggia. Tu se vstavi vlak za pol ure. Brž jo krenemo nekateri ogle-dat si prekrasni vrt v bližnjem mestu, ki meri kacic deset oralov. Straži ga mestni vojak, vendar je vhod prost vsacemu. Sila je lep. Neštevilno vrst cvetočih vrtnic ti razveseljuje tu pogled in voh; sredi vrta je bajer in v njem tisuče zlatih ribic.

Malo pred Brindisi smo se ustavili za par ur na postaji Bari, kjer smo si ogledali prekrasno

cerkev sv. Miklavža, patrona naše škofije, čigar truplo tudi počiva v tej cerkvi. Pravili so mi, da je pri tej cerkvi 120 duhovnikov. In res, ni jih bilo mogoče prešteti, ko jih je bilo samo nekaj skupaj. Jaz sem si mislil, ko bi vas mogel predstaviti nekaj na Kranjsko — marsikaka prazna kaplanija bi se napolnila! — Ondotni škof Kajetan Baječila je poslal po nas ter nas sprejel sila vesel. V zakristiji se menda kava kuha kar po navadi — vsaj za nas se je: ponujali so jo nam vsem, ki se je nikakor nismo branili. Razkazovali so nam cerkvene bogatije; med njimi smo videli tudi monštranco, ki je jako stara. Pravijo, da je iz časov aposteljnov. Če tudi to ne bode resnica, je vendar-le gotovo, da mora imeti uže veliko sto let, ker ima kaj čudno pri-prosto obliko. Tudi smo videli škofovo palico, ktero je nosil sv. Miklavž v četrtem stoletju po Kristusu.

Ravno ko to pišem v Brindisi, piska barka, da gremo preko Aleksandrije. Od tamo Vam ho-čem zopet kaj sporočiti; 20. maja ga bode te pač uže imeli v rokah.

storil iz šale ali pa iz hudobije. Tacemu naj se reče: Grda reč! in sram te bodi!

Iz Ljubljane. — Imeli smo zadnjič tukaj pri č. oo. frančiškanih mesečno pridigo za ude III. reda sv. Frančiška. Res je bilo vreme ne navadno grdo in neprimerno za ta čas. Ali vendar kljub slabemu vremenu je prišlo prav veliko število tretjerednikov, ki so prav pobožno pristopili k angeljski mizi in potem ginljivo poslušali prelepi govor č. o. Jožefa od obljub. Kakó osramote te pobožne duše one mlačne kristjane, kakoršnih je dandanes prav veliko, kateri še ob nedeljah in praznikih ne pridejo k sv. maši. Iz tega vidite, kako koristen da je tretji red sv. Frančiška. — Omenim še tudi, da ljudje še rajše in v večjem številu hodijo v frančiškansko cerkev, ker je lepo okinčana. Ravno pred prazniki smo dobili tri umetno izdelane lustre in v ognju pozlačene. Izdelal jih je gosp. Leopold Tratnik; ravno ta čas tudi novo ograjo pred velikim altarjem in v presbiteriju, nov tlak iz angleškega cementa, okoli velikega altarja lepo okinčan zastor itd.

Domáče vesti.

(Zlato poroko) imel bo v pondeljek 16. t. m. gospod Jakob Mechora, občeznani tukajšnji posestnik in pek. Rojen Čeh, prišel je na Kranjsko leta 1846; vse njegovo premoženje je bilo: bistra glava in pridne roke. Leta 1854 se je naselil v Novem mestu, in si s pridnostjo in varčnostjo pridobil lepo domačijo, s prijaznostjo in sporazumljivostjo pa ljubezen in spoštovanje svojih someščanov, kateri so ga volili tudi v mestni zastop skozi 18 let. Njemu se je zahvaliti, da je mesto pridobilo 40 oralov hoste v „kačji ridi.“ Njegovo poljedelstvo je bilo vedno izgledno, in večina someščanov se je po njem ravnala, ali za svet popraševala. Danes šteje moč 73 let, pa je trden in čvrst, kakor redko kedo njegovih vrstnikov. Gospa njegova, ki ima gotovo tudi lepe zasluge pri gospodarstvu in posebno pri odgoji otrok, je tudi Čehinja in ravno toliko stara.

Bog ju ohrani v svoji milosti, in daj jima včakati pri zdravju še demantno poroko!

(Kat. rokodelsko društvo) dobi v kratkem novo zastavo iz Ljubljane. Napravi se s prostovoljnimi doneski, s kojimi so družbo blagi dobrotniki podprli prav obilno. Bodi jim srčna zahvala! Zastava bode imela na enej strani podobo sv. Jožefa, družbinega varuha, na drugej strani da brez madeža spočete D. Marije — spodej v oglu pa dve sklenjeni roki — znak ljubezni, ki ima vladati v družbi. Stala bode zastava 200 gold. Doslej ima družba nabranega

še le 140 gld., ali nekteri dobrotniki so obljubili še donesti svoje darove — od družih blazih src pa družba isto pričakuje. Zato je prepričana, da jej bode mogoče o binkošnih plačati potrebno svoto — ne da bi bila prisiljena kaj plačati iz svojega malega premoženja. Njen varuh, sv. Jožef, je ne bode zapustil. Bodočo binkoštno nedeljo bode blagoslovil zastavo v kapiteljskej cerkvi tukajšnji mil. g. proš ob 10. uri ter imel tudi slovesni govor. Botra zastavi bode gospa Hočevar, namestnica njena pak je blagovolila biti gospa Pauser. Zastava se bode nesla ob pol 10. uri iz družbine sobe v slovesnem obhodu v kapiteljsko cerkev. — Ker bodo družbo počastili po obljubi tudi odposlanci ljubljanske in šentviške rokodelske družbe, se pričakuje, da bode slavnost res lepa — rokodelcem v spodbudo. Natančnejši program se bode še razglasil.

(Dolenjsko pevsko društvo) priredi izlet mesto 30. maja 5. junija, in sicer v Žužemperk mesto na Fužine.

(Novomeška meščanska godba,) ki obstoji sedaj uže 41 let, omislila si je lansko leto in tako tudi letos nekaj novih instrumentov, ker stari so bili uže slabi, nekateri celo neporabljivi. Kupnina za-nje, ki je precej visoka, se je nabrala deloma s prostovoljnimi doneski visokočastitih podpornikov, deloma pa iz dohodkov na kegljišči pri gosp. Preatoni-ju in gosp. Brunner-ju, deloma pa še ni plačana. V gostilni gospe Brunner se je priredilo celó kegljanje na dobitke, katero pa ni še dokončano in se bo letos nadaljevalo. Zatorej prosijo se vsi prijatelji godbe, naj na kak način blagovolijo godbeno vodstvo podpirati, da bo zamoglo svoje dolžnosti spolnovati. Dobro bi bilo, ko bi se p. n. občinstvo prav obilno kegljanja na dobitke, katero se je 11. maja z nova otvorilo, vdeležilo. Bodi na dober vspeh. Vodstvo.

(Kmetijska podružnica) v Krškem ima v nedeljo 15. t. m. ob 3. uri popoldne občni zbor v šolskem poslopji.

(Grozen strah) pretrpeli so v sredo 11. t. m. prebivalci mesta Kamnika. „Slovenski Narod“ pripoveduje vso stvar tako-le:

Nepoznat in grozen strah je zavzel danes naše mesto. Ob ¼ 11. uri dopoldne se je vnel v c. kr. praharni magacin, v katerem je spravljen solitar in žveplo. Ta magacin je velika, štirivoglata zidana stavba, kjer je shranjeno po več sto meterskih centov solitra in danes blizo 500 sodov (po 6 do 7 centov) žvepla. Solitar se v velikih kotlih rafinuje. Jeden tak kotel je bil nekaj poškodovan. Kotlar segreje zvnaj magacina svoje železo, da bi kotel zalotal. To se je zgodilo že večkrat brez vsake nesreče. Ko pa danes kotlar gre skozi magacin, mu po

nesreči izpodrsne in razbeljeno železo pade na tla, ki so pa vsa s solitrovim prahom osmetena. Ta prah se vname in v tem trenutku je v celem tem prostoru bilo vse v ognju. Prazni sodi solitrovi so drug za drugim eksplodirali in les jame goreti, črni, nesrečo obetajoči oblaki se vzdignejo po mirnem zraku proti nebu. Ko se je po mestu poizvedelo, kaj gori, se je polotil prebivalcev opravičeni strah, da se vname tudi žveplo. Vse ceste so se napolnile z bežečimi, matere so nosile otroke v naročji iz mesta, kdor je dobil voz, se je odpeljal proti Mengšu ali Domžalam. Ob 11. uri je bilo mesto že prazno, doma so ostali le še moški, ali pripravljene, če sila večja postane, da zbeže. Med tem sta fabriška in Kamniška požarna bramba napeli vse svoje moči, da bi se ogenj lokalizoval. Sode s žveplom in solitrom so delavci iz sosednjih prostorov spravili na prosto, in ko je bilo to storjeno, so prodrli streho nad gorečim magacinom in s tem je bila nevarnost odstranjena. Ob polu 12. uri je prišla na pogorišče požarna bramba Domžalska, popoldne ob 2. uri pa tudi Ljubljanska, pred parnim strojem sta bila vprežena dva para vojaških konj. Kmalu za njo sta se pripeljala gospoda deželni predsednik in deželni glavar; na vojaških vozeh so se pripeljavali vojaki na pomoč. Ob 3. uri, ko to pišem, je nevarnost pri kraji in ubežni meščani se vračajo domov. Sreča za Kamnik je bila, da ni bilo nobenega vetra in da se je eksplozija vršila po dnevi, ko so bili vsi fabriški delavci na mestu. Vrata, ki peljejo v drugo skladišče solitra, so že gorela. Ko bi se tu ne bil ogenj vstavil, bil bi eksplodiral v tej shrambi solitar, zraven tega prostora pa se začenjajo skladišča za žveplo. Ako bi se bilo pa to vnelo, bi se vse, kar je v okolici, podušilo. Ker je to občinstvu znano, zato je vse precej občutilo strah, kakoršnega ne morem popisati. — Po nekterih opazkah nadaljuje: — „O včerajšnjem požaru v Kamniku povedal nam je gospod, ki je bil tudi sam na lici mesta, mnogo podrobnostij, ki živo spominjajo na „Zadnje dni Pompejske“. Ko se je zaznalo, da je v tovarni za smodnik začelo goreti, prevzel je nepopisen strah vse prebivalstvo, in bežalo je na vse strani, kamor je kdo mogel; kajti vsakdo je čutil, da je nevarnost grozna, ker je v skladišči 30.000 meterskih centov žvepla in ravno toliko solitra. Ljudje bežali so v Domžale, Dob, največ pa v Mengeš, kjer je bil ves trg podoben velikemu šotorišču. V Kamniku ostali so le tisti, ktere je dolžnost vezala, ki niso smeli proč. Gospod dekan, poklican, da je težko ranjenega delalca prevedel s sv. zakramenti za umirajoče, dal je ob jednom vsem onim, ki so gasili, splošno odvezo. Gosp. sodnik

izpustil je iz zaporov jetnike, ki so se danes, razun jednega, že vsi vrnili. Prizori po mestu bili so jednaki, kakor z zadnega potresa na „Rivieri“. Jedna bolna gospa se je na trgu zgrudila, druga je dobila popadke, jeden otrok je na begu umrl. Najbolj so se ljudje bali žvepla, kajti tolika množina bi podušila vse ljudi daleč na okolu, pa vničila vso vegetacijo; zatorej čast in slava požarni brambi Kamniški in Domžalski, kakor tudi vsem, ki so pomagali vdušiti požar, in tako odvrniti grozno nesrečo. Vsi skazali so se prave junake, ki so zastavili lastno življenje, da so odvrnili nevarnost.“

Smešnica.

* (Pripovedka, kako je kmet cesarju rake prodal.) Nek revni kmet je vjel nekaj lepih rakov, in ker je bil denarja potreben, si misli: „Ko bi te rake cesarju nesel, on bi jih dobro plačal.“ Zbaše jih v cajno in gre proti Dunaju. Pred Dunajem so pa tri mute, kjer se mora od vsake reči plačati, ki se v mesto nese. Ko pride kmet do prve mute, ga vstavi mutar in reče: „Ti neseš rake v mesto, boš moral muto plačati.“ Kmet reče: „Zdaj nemam denarja, pa kedar cesarju rake prodam, te bom nazaj gredè plačal. Mutar si misli: „Če rake k cesarju ponese, tam bo dobil lepo plačilo.“ Zato reče kmetu: „Ne pustim te drugači naprej, kakor če mi obljubiš polovico od tega, kar ti bo cesar za rake dal.“ Kmet mu je to obljubil in mutar je šel z njim, da bi ne bil goljufan. Pri drugi muti se je ravno tako godilo. Tudi drugi mutar je hotel polovico cesarjevega darila. Kmet mu reče: „Polovico sem že temu obljubil; ako dam še tebi drugo polovico, potem za mene nič ne ostane.“ Pobotala sta se potem za četrtinko. Pri tretji muti kmet spet ni mogel plačati in moral je obljubiti zadnjo četrtinko. Vsi trije mutarji so šli z njim k cesarju, kmet pa si je mislil: „Le počakajte, lakomniki, jaz vas bom že izplačal.“ Cesar je rake pohvalil in rekel: „Rake bom že kupil. Pa kaj hočejo oni možje?“ Kmet reče: „To so trije mutarji, kterim sem moral to obljubiti, kar bom za rake dobil, ker mute nisem mogel plačati.“ Cesar praša: „Kaj pa tirjaš za rake?“ Kmet odgovori: „Sto palic!“ Cesar dé: „Meni je tudi prav.“ In tako so naštel prvemu mutarju petdeset, drugemu in tretjemu pa po pet in dvajset palic. Kmet je šel brez denarja domu, pa se je vender smejal, da je mutarje tako izplačal.

V mesecu aprilu v Novomestu vračujoča se pisma:

Jožef Udovič, Mazovč. — Anton Lipič, Malavas pri sv. Jurji. — Johann Berkopec, Colo Nord-America. — Jacob Hren, Lawav 44, Chicago Ill. — Reza Avsic, Sisek. — Marg. Modic, Wien. — Johann Mahnič, Kamnik. — Ferd. Maček, Kostanjevac. — Fr. Hribar, Fiume. — R. Ulrich, Laibach. — Ana Gredenez, Laibach. — Johann Bramor, Vel. Lašče. — Caisandra, Lubrudt.

Listnica uredništva.

G. Kus v Št. J. — Dopisa ne moremo sprejeti, ker nam je pravilo izogibati se vsacej osebnosti. — Poravnajte reč med seboj — z lepo.

Žitna cena v Novem mestu 9. maja 1887.

Domače pšenice mernik 2 gld. 30 kr., Debelače (koruze) 1 gld. 30 kr., Soršice 1 gld. 80 kr., Rži 1 gld. 66 kr., Ječmena 1 gld. 50 kr., Ajde 1 gld. 20 kr., Ovsu 90 kr., Krompirja 1 gld.

Loterijske srečke.

Gradec 30. aprila	35	48	84	4	56
Trst 7. maja	1	52	31	40	4

Darovi za napravo zastave katoliške družbe rokodelskih pomočnikov v Rudolfovem:

Neimenovana družba 16 gld., gg. M. T. A. Š. 10 gld., prof. Perušek 1 gld., A. Ščinkovec 1 gld., Simunič 1 gld., J. Krajec 2 gld., J. Rome 1 gld., J. K. 1 gld., M. Chiarotini 1 gld., O. Skale 1 gld., J. Pajnič 1 gld., J. Plevanič 1 gld., G. Klinec 1 gld., gospa Krajec 5 gld., Terezija Košiček 1 gld., A. Bojanec 1 gld., neimenovan 2 gld., A. Poznik 3 gld., F. Reichel 1 gld., M. Mohar 1 gld., Milavec 30 kr., A. Vojska 50 kr., Mosche 50 kr., Klemenčič 50 kr., A. Janc 60 kr., J. Praprotnik 30 kr., H. Strauss 20 kr., J. Ekel 1 gld., Žužek 50 kr., Rohrmann 40 kr., Božič 50 kr., Rosmann 50 kr., Stukelj 50 kr., Supanc 20 kr., Haika 30 kr., A. Kastelic 50 kr., A. Pauser 2 gld., Rizzoli 1 gld., J. Mechora 50 kr., J. Schmidt 50 kr., A. Hočevnar 1 gld., A. Reitz 20 kr., J. Mikolič 1 gld., Štular 20 kr., Fr. Stemberger 20 kr., G. Gregorec 50 kr., A. Küssel 40 kr., Dr. Slanc 1 gld., G. Grom 20 kr., J. Nemanich 20 kr., C. Jenkner 1 gld., V. Jeuniker 2 gld., J. Ogoreutz 1 gld., Martinak 1 gld., Gini 50 kr., Kindel 1 gld., N. N. 50 kr., J. K. 40 kr., K. M. 20 kr., F. G. 20 kr., Brunner 2 gld., Avsenik 50 kr., Umek 1 gld., A. Jaro 1 gld., Leinmüller 1 gld., Triller 1 gld., Tandler 1 gld., F. Perko 1 gld., C. Germ 1 gld., Illovsky 50 kr., Kalčič 50 kr., F. Kastelic 1 gld., A. K. 30 kr., J. K. 20 kr., Škaberne 30 kr., J. R. 30 kr., Wagner 40 kr., J. Pintar 60 kr., J. Košiček 1 gld., A. Konrad 1 gld., J. pl. Ullepitsch 50 kr., M. pl. Ullepitsch 1 gld., Seidl 1 gld., A. Agnič 40 kr., J. A. 20 kr., J. Jazbec 20 kr., J. Kobe 50 kr., B. Kos 10 kr., Dr. Skedl 1 gld., J. Rozl 50 kr., R. Vojska 50 kr., A. Kos 1 gld., F. Kastelic 50 kr., J. Virant 1 gld., V. Zaverl 70 kr., M. Jereb 1 gld., Pekarek 80 kr., J. Penca 50 kr., J. Šenica 50 kr., J. Dejak 1 gld., N. Donnemiller 2 gld., Josip ? 50 kr., R. Wassertheurer 5 kr., M. Mežnaršič 10 kr., Pintar 20 kr., F. Ude 20 kr., A. Pissig 10 kr., C. Pelko 1 gld., neimenovan 1 gld., A. Kušlan 2 gld., H. Wotzasek 20 kr., R. Dolenc 1 gld., V. Rohrmann 50 kr., J. Potrava 50 kr., J. Kastelic 1 gld., A. Bojanec 1 gld., neimenovan 2 gld., župnik J. Grm 2 gld., Nekdo 10 gld.

Za družbo:

Gospodičini: Drol in Schmiedinger à 1 gld., A. Bojanec 1 gld., župnik A. Kerčon 2 gld.

Slavnemu vredništvu „Dolenjskih Novic“ v Rudolfovem.

Br. 391.

Podpisanemu županstvu ni znano, da bi bil kdo pojasnila zahteval gledé prodaje živeža. Sploh županstvo, ki mestni zastop na zvnaj zastopa, ni dolžno tacih pojasnil dajati; bodi-si posameznim ošobam, bodi-si kateremu koli vredništvu; kajti tržni red za Kranjsko se je s ces. patentom 20. decembra 1859 razglasil, ter je določen v §§ 62 do 71 obrtnijskega reda 20. decembra 1859, katere določbe se po zakonu 15. marca 1883, št. 39 drž. zakonika, niso spremenile. Po § 2. drž. zak. se nihče ne more na to opirati, da mu razglašena postava ni znana; po tej določbi je toraj vsak državljan zavezan, pridobiti si za svojo stroko potrebno znanje zakonov.

Podučevanje in pojasnovanje zakonov se nikakor ne nahaja v področji mestnega zastopa.

Županstvo v Rudolfovem, 7. maja 1887.

Dr. Poznik, župan.

Opomba vredništva. To je odgovor na našo dvojno pohleyno prošnjo. Pričakovali smo, da bo občina prodajalcem na ljubo, od katerih dobiva lep dohodek, vgodnejše odgovorila, vidimo pa, da prošnje še pazljivo prečitala ni. V prihodnje ne bomo se branili, opravičenih pritožb priobčevati. Vredništvo.

Dne 17. maja tega leta ob 9. uri dopoludne se bo prodajalo v Trebnjem počez nekaj v konkurzno maso Karla Kalinger-ja spadajočega raznega *manufakturnega tržnega blaga in jeden čeber masla.*

Gospodje kupci naj blagovolijo se navedenega dne v krčmi gosp. Rozmana v Trebnjem sniti. Inventura se lahko v pisarni podpisanega pogleda.

V Novem mestu dne 5. maja 1887.

[48]

Dr. Karl Slanc,
oskrbnik konkurzne mase Kalingerjeve.

Jože Strzelba v Ljubljani

kupuje vedno po najvišji ceni češminjevo lubje, jeternik in druge zelišča. — V Novem mestu sprejema blago iz prijaznosti gospa Marija Rohrmann.

[53—1]

Zobozdravnika Paichel-a**ustni in zobni preparati.**

(Ustnovodna esenca in zobni prašek.)

Izvrstna sredstva za čiščenje in ohranjenje zob, zabranijo, da se ne dela zobni kamen, osvežijo usta in odpravijo smrdečo sapo.

Posebno otrjuje otle zobe, vstavljajo krvavenje dlesna, zabranjujejo trohujenje zob in če stalno rabijo, odpravijo vsake zobne bolečine. Cena steklenic zobovodne esence 1 gld., škatelci zobnega praška 60 kr.

Dobiva se v Novem mestu pri Dom. Rizzoli-ju, lekarju „pri angelju“.

[54]

„AZIENDA“

avstrijsko-francosko društvo za zavarovanje proti elementarnim nezgodam na Dunaji.

„AZIENDA“ zavaruje proti

škodi po toči

po najugodnejših pogojih in za trdne premije, ne da bi se imelo pozneje še doplačevati. Premije se odmerijo kolikor mogoče ceno in kdor precej plačati ne more, se mu dovoli do konca septembra obrok k plačilu premije.

Oglasila za zavarovanje sprejemajo se pri glavnem zastopu AZIENDE

Slonove ulice štef. 52.

v Ljubljani.

[47—1 Josip Prosenc, glavni zastopnik.

Sadjerejstvo ali ovočarstvo.

Spisal Rihard Dolenc.

Dobiva se pri J. Krajec-u v Rudolfovem. — Cena 70 kr., po pošti 75 kr.

Posestvo

z 37 oralom 1387 sežnjem v Spodnjem Zabukovji, četert ure od Trebelnega oddaljeno, se prostovoljno prodá za 3500 gld. — vse v dobrem stanu.

Pogoji se zvedo pri lastniku

[50—1]

Franc Kepa.

Na prodaj!

Dve dobro obranjeni kočiji, ena na pol krita, druga popolnoma krita (Glaswagen), pri

[51] Franjo Kastelicu v Kandiji.

Lepa krava s teletom

na prodaj pri [49]

Franc Korbarju na Vrhovem pri Orehovem.

Oznanilo.

Kovaško orodje na prodaj po najnižji ceni. Kovačnica na dobrem prostoru je za oddati. — Več se izve v vredništvu „Dolenjskih Novic“. [45—2]

POSESTVO

v bližini Kostanjevice ležeče,

ki meri 30 oralov 975 □klafter, ima zidano z opekami krito hišo, vsa gospodarstvena poslopja v dobrem stanu in 3 verte s finim sadjem, je zavoljo selitve na prodaj. — Več se izve pri

Ani Kandolini

[12—5]

v Kostanjevici.

Naznanilo.

Podpisani si jemlje v čast, slavnemu občinstvu naznanjati, da je on po velikonočnih praznikih, svojo novo štacuno z drobnim in raznim blagom, na glavnem trgu v Novem mestu, v Bučarjevi, nasproti Luketove hiše odperl. Ker si hoče prizadevati, z najboljšim in frišnim blagom in najnižjimi cenami prav dobro postreči, vljudno povabi k obilnemu nakupu. Z odličnim spoštovanjem

[46—2]

Valentin Oblak.

Vrtnarstvo.

Vrtnar Jakob Čeč, na Ruperčvrhu poleg Novomesta prodaja cvetlice s dobrimi koreninami in sicer:

Pelargonije angleške in skarlet, petonije polne, abutilon, primula japonika 1 kos za 30 kr., kanna discolor, Arševiciji in indika, kaladium, fuchsije nove vrste 1 kos 20 kr., kranjske pelargonije, salviji, trateskanciji, begonije, poletne firole in kufeja 1 kos 10 kr., georgine, mačohe nove vrste, dianthus barbata, verbenje in ricinus 1 kos 5 kr., astra liliput visoka in nizka, balzaminje, cinnije, afrikane, plox, sanvitelije in lobelje 1 kos 3 kr., dracenje 1 kos 80 kr., Tritoma uvaria nobilis in phrimum 1 kos 50 kr.

Pismena naročila sprejema g. Pauser v Rudolfovem ali pa vrtnar na Ruperčvrhu. Zvnanja naročila razpošiljajo se po pošti. [40—2]

Odgovorni urednik, izdajatelj in založnik J. Krajec.

Šolskega sluge

išče ravnatelj meščanske šole v Krškem. Mesečna plača je 15 gld. in prosti dan. Postranski zaslužki pridejo do 10 gld. na mesec. Zahteva se nekoliko znanja v vrtnarstvu. Več pove ravnatelj sam, kateremu se je treba osebno predstaviti. [52]

Zaloga koč za podplate,

dobrih in trpežnih, lastnega izdelka, priporoča po nizki ceni, strojarija

[32—4]

Ivan Tomšič-a na Vrhniki.

Kdor-koli postavlja ali zida kakošno poslopje in potrebuje železja, obrne naj se na

Franc-a Terček-a,

trgovca z železjem na Valvazorjevem trgu št. 5, v hiši c. kr. okrajnega glavarstva v Ljubljani.

Tu se dobé po nizkih cenah v obilnem izboru: Vezi za zidovje, opore (traverze) in stare železniške šine za oboke, Portland in Roman cement, stokador in alabaster gips, štorje za štokadoranje, asfalt za tlak, sklejni papir (Dachpappe), štedilna ognjišča (šparherdi) in posamezni deli za zidanje istih; okovi za okna in vrata in druge pri stavbah potrebne stvari.

Za obilna naročila se vljudno priporoča

[42—2]

góri podpisani.

Najstareje ljudsko zdravilo je

„C. kr. konc. cvet za ude“

obče znano z imenom

Klosterneuburger

Gichtfluid,

preiskano v kemičnem laboratoriju za zdravstveno policijske preiskave, ter je prodaja zavarovana po c. kr. koncesiji, in po protokolirani tvrdki.

Isti je po svoji pravilni in skrbni sestavi in napravi, kakor tudi po svojem izvrstnem vspehu najbolj priljubljeno in razširjeno zdravilo. Ta cvet je edini in nedosegljivi lek zoper protin in revmatizam, slabost mišic in čutnic, pri bodljajih, pri bolečinah v krčih in ledji, pri zobobolu, trganji v ušesih, krču, posebno v nogah, pri bolečinah v črevah, pri spahnjenih udih, pri prenapeti hoji ali jahanju. Rabi se uspešno, ker imajo deli, iz katerih obstoji, izvrstno zdravilno moč. Toraj je pomoč hitra in gotova tudi v najbolj trdovratnih slučajih.]

Cena male flašice 50 kr., velike flašice 1 gld.

Razpošilja

lekar A. Hofmann v Klosterneuburgu.

Za poštino 15 krajcarjev več. [1—6]

Pravo se dobiva to zdravilo le pri sledečih gg. lekarjih: V Ljubljani: J. Swoboda. V Novem mestu: Frid. Haika. V Gorici: G. Christoflett. V Gradcu: A. Nedwed. V Celovcu: P. Birnbacher. V Belaku: Frid. Scholz.

Novomesto. — Natisnil J. Krajec.